

MOERASSTREEPZAAD

Crepis paludosa

(foto Yves Adams)

Beschermingsstatus

Rode lijstcategorieën

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijnsoort

Vogelrichtlijnsoort

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

De plant wordt 30 tot 120 cm hoog en groeit uit een bladrozet met een dikke, scheefliggende wortelstok. De bladeren van het bladrozet zijn donkergroen, smal eirond tot langwerpig en onregelmatig bochtig getand. De middelste stengelbladeren zijn aan de onderkant blauwachtig, ongedeeld, eirond tot eirond-lancetvormig en onder het midden het breedst. De stengelomvattende bladvoet is diep hartvormig. Moerasstreekzaad bloeit van eind mei tot begin juli met dooiergele bloemen in 1,5 tot 3 cm grote bloemhoofdjes.

Biotoopvereisten

Moerasstreekzaad groeit op zonnige tot beschaduwde plaatsen op natte, matig voedselrijke, vaak zwak zure, humeuze grond. De soort is gebonden aan plekken met zuurstofrijk, niet stagnerend water (leem, slibrijk zand, rivierklei of laagveen), in hooiland, slootkanten en loofbossen op bron- en kwelplekken.

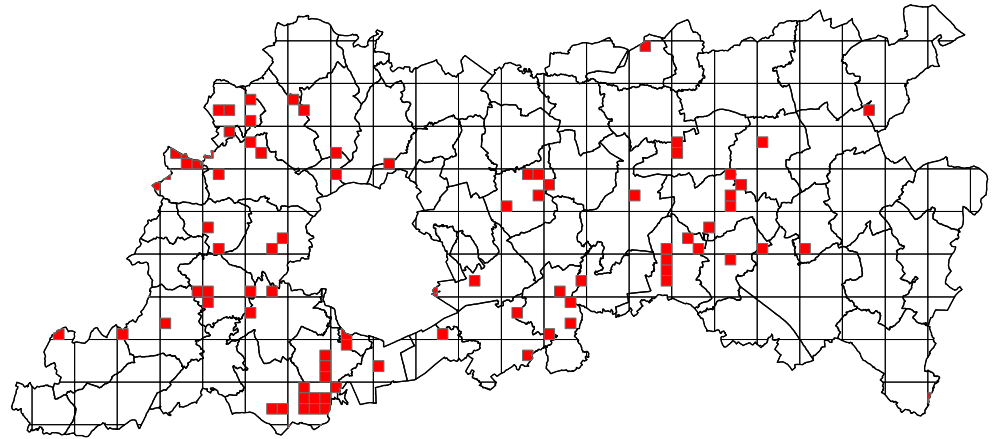
Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

Moerasstreekzaad komt vrij verspreid voor in de provincie Vlaams-Brabant en vooral in de kwelrijke gebieden. Belangrijke vindplaatsen zijn Zwart Bos (Bierbeek), Snoekengracht (Boutersem), Silsombos (Erps-Kwerps) en Merode (Kortenberg).

S79

Knel- en aandachtspunten

- De omvorming van soortenrijk (nat) grasland naar productiegrasland vormt de belangrijkste bedreiging.
- De habitatkwaliteit neemt af door een verregaande verruiging en verbossing door gebrek aan beheer of door de inwerking van (externe) milieufactoren (overstroming met beekwater van slechte kwaliteit, ontwatering, vermesting, enz.).

Overzicht maatregelen

H4.1.	Herstel waterhuishouding in natte graslanden
H4.13.	Tegengaan van verbossing
H8.2. - H8.3.	Omvorming van populierenaanplantingen

S79.1. Maai-beheer

S79.2. Hakhoutbeheer

S79.3. Bemesting

Landschaps- en habitatgerichte maatregelen

H4.1. Herstel waterhuishouding in natte graslanden

Behoud en herstel van natte graslanden is noodzakelijk en onder meer mogelijk door:

- winterse overstroming door basenrijke kwel eventueel in combinatie met zuiver beekwater;
- in de winter een hoog grondwaterpeil te handhaven en in de zomer een maximale watertafeldaling tot 80 cm onder het maaiveld toe te laten;
- het dicht en (toeschuiven) van ontwateringsgreppels om de grondwaterstand te handhaven en kwelwater terug aan de oppervlakte te laten komen.

H4.13. Tegengaan van verbossing

Het Moerasstreepzaad is een soort van dotterbloemgaslanden maar wordt nog het meest gevonden in struweel en bosranden vooral in deze van moerasbossen. Het behoud van een ijle, grotendeels open bossituatie is noodzakelijk en te bekomen d.m.v. een kap- en ruigtebeheer (maatregel S79.2. Hakhoutbeheer). In graslandsituaties is verbossing evenwel tegen te werken door maaien en/of begrazing en zo nodig door het verwijderen van boomopslag.

Foto: Randsituaties tussen nat grasland en broekbos vormen een geschikt groeibiotoop voor Moerasstreepzaad. (foto Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud)

H8.2. - H8.3. Omvorming van populierenaanplantingen

Op plaatsen waar populieren (recent) zijn aangeplant en waarin nog restanten van nat grasland of moerasbos aanwezig zijn, kan door het kappen van de bomen opnieuw moerasbos of nat grasland tot ontwikkeling komen waarin soorten die een zekere mate van verruiging aankunnen zich opnieuw kunnen vestigen. Het is van groot belang dat bij het kappen van de bomen en het herstel van de terreinsituatie geen of hooguit beperkt bodembeschadiging optreedt.

Soortgerichte maatregelen**S79.1. Maaibeheer**

Waar de soort in grasland voorkomt is jaarlijks maaien in de zomermaanden (eind juli tot eind augustus) en eventueel nabeweiden met runderen of schapen, waarbij het product vee-eenheden en aantal dagen nabeweiding maximaal 100 is aan te bevelen. Het maaien gebeurt met aangepast materiaal voor kwetsbare bodem (lage drukbanden) of tijdens de meest geschikte periode wanneer de grondwaterstand het laagst is.

S79.2. Hakhoutbeheer

Om een halfopen moerasbossituatie te behouden of te creëren kan een extensief hakhoutbeheer worden gevoerd met lange omlooptijden tussen 10 en 20 jaar en overeenkomstig de noodzaak. Gebiedsvreemde boom- en struiksoorten worden permanent uit het gebied verwijderd. Een afwisseling met een beheer van nietsdoen is in grotere moerasbosgebieden aangewezen.

S79.3. Bemesting

Bemesting stoppen of matigen: een maximale stikstofgift tot 25 kg zuivere stikstof per hectare per jaar, via incidenteel (niet jaarlijks) toedienen van stalmest.

Financierings- en ondersteuningmogelijkheden**Algemeen**

- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst verminderde bemesting voor een betere waterkwaliteit
- Beheerovereenkomst soortenrijke graslanden en akkers

Lopende initiatieven

geen

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden**Opvolgen grondwater**

- Meten van de grondwaterstand gedurende minimum 1 jaar
- Uitvoeren waterkwaliteitsanalyses

Opnemen van permanente kwadraten

Regelmatige opvolging van de vegetatieontwikkeling op vaste plaatsen met aandacht voor aandeel en ontwikkeling van Moerasstreekzaad en andere indicatieve en/of vegetatietyperende soorten.

S79

Referenties & verdere informatie

Publicaties

- Bal D., Beije H.M. & Fellingner M. (2001). Handboek natuurdoeltypen. Rapport Expertisecentrum LNV nr. 2001/020. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Expertisecentrum LNV, Wageningen. 832 p.
- Van Landuyt W., Hoste I., Vanhecke L., Van den Bremt P., Vercruyssen W. & De Beer D. (red.) (2006). Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest. Nationale Plantentuin en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek i.s.m. Flo.Wer vzw. 1007 p.
- Vincent L., Verbeke W., Van Belle J., De Cock V., Verlinde R., Reheul D., Zwaenepoel A., Van Den Berghe J. & Lievens F. (2006). Technisch vademecum grasland : harmonisch park- en groenbeheer. Afdeling Bos en Groen. Brussel. Belgium. 291 p.
- Weeda E.J., Westra R., Westra CH. & Westra T. (1985). Nederlandse oecologische flora. Wilde planten en hun relaties 4. IVN. Hilversum. 317 p.
- Zwaenepoel A., 't Jollyn F., Vandenbussche V. & Hoffmann M. (2002). Systematiek van natuurtypen voor de biotoop grasland. WVI, Brugge. 532 p.

Websites

- Kenniscentrum > Flora > Florabank
www.inbo.be/content/page.asp?pid=FLO_florabank
- Kenniscentrum > Flora > Atlas
www.inbo.be/content/page.asp?pid=FLO_atlas
- www.wilde-planten.nl/moerasstreepzaad.htm
- www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/lnv.db/lnv.db/i000252.html
- www.soortenbank.nl
- www.waarnemingen.be

Folders

geen

Advies

- Plantenwerkgroep

